

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program 2025-2027 (DUP), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova; art. 6 alin. (3) și art. 7 alin. (2) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală (FNDRL).

Proiectul vizează modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, ca urmare a aprobării de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDRL) a Deciziei nr. 17 din 27.04.2026, prin care au fost avizate modificările la DUP pentru anii 2025-2027 și a Deciziei nr. 56 din 25.08.2025 prin care a fost avizată includerea unui proiect de dezvoltare regională.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Documentul unic de program este un document de planificare elaborat pe termen mediu pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 și reprezintă documentul-sinteză al programelor operaționale regionale, incluzând lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională și locală, selectate în baza concursurilor organizate de MIDR.

DUP în vigoare, vizează perioada 2025-2027 și listează **627 de proiecte de dezvoltare regională**, **1771 de proiecte de dezvoltare locală** și **32 de proiecte** depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă.

Crearea condițiilor de trai decente pentru cetățenii Republicii Moldova constituie un angajament asumat de către Guvern în contextul realizării reformei 4.2.5-7 „Îmbunătățirea calității, relevanței și incluziunii educației prin îmbunătățirea accesului la învățământul preșcolar, primar și secundar” din cadrul Agendei de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, la sfârșitul anului 2025, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale au lansat concursul pentru selectarea proiectelor de dezvoltare locală depuse în cadrul

Programului Național „Servicii de creșe publice – Părinți angajați, copii la creșe”, ediția III, 2026.

Suplimentar, MIDR susține, prin apel deschis continuu, creșterea capacităților de valorificare a surselor de finanțare a proiectelor investiționale finanțate din sursele partenerilor de dezvoltare prin asigurarea suportului necesar autorităților administrației publice locale în atragerea surselor financiare externe sau din alte surse ale programelor de cooperare transfrontalieră/transnațională, prin implementarea proiectelor pentru construcția/reabilitarea sistemelor de apeduct și canalizare, asigurarea accesului la servicii sociale de calitate, instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei folosind resurse regenerabile, construcția, reconstrucția edificiilor sportive și a infrastructurii de recreere și restaurarea/reabilitarea/conservarea monumentelor istorice.

Selectarea noilor proiecte s-a realizat conform Regulamentului privind organizarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european”, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală.

Drept urmare, în baza *Deciziei CNCDRL nr. 17 din 27.04.2026*, s-a avizat modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul proiectului de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 160/2025 constă în:

- asigurarea accesului cetățenilor la servicii publice de calitate;
- creșterea accesului populației la infrastructura socială;
- oportunitatea finanțării din bugetul de stat a inițiativelor locale;
- crearea grupelor noi de creșe pentru copiii cu vârsta de până la 3 ani;
- formarea/dezvoltarea capacităților autorităților publice locale în gestionarea mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat.

Elementele noi ale proiectului vizează:

- Modificarea Anexei nr. 1 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027:
 - prin modificarea duratei pentru 4 proiecte de dezvoltare regională, de la 6 luni la 18 luni (avizată prin Decizia CNCDRL nr. 16 din 27.04.2026);
 - prin includerea proiectului „Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova” (avizată prin Decizia CNCDRL nr. 56 din 25.08.2025), ca urmare a îndeplinirii, la data de 23.04.2026, a condiției suspensive prevăzute în decizia menționată, și anume semnarea acordurilor de finanțare;

- Modificarea Anexei nr. 2 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027:
 - prin completarea cu **99** de proiecte selectate în cadrul Programului Național „Servicii de creșe publice – Părinți angajați, copii la creșe”, ediția III, 2026 (avizată prin Decizia CNCDDL nr. 13 din 27.04.2026);
 - prin completarea cu **16** proiecte depuse în cadrul Măsurii 3.1 „Creșterea capacităților de valorificare a surselor de finanțare a proiectelor investiționale finanțate din sursele partenerilor de dezvoltare” (avizată prin Decizia CNCDDL nr. 14 din 27.04.2026);
 - prin excluderea a 19 proiecte de dezvoltare locală din cauza deficiențelor tehnice și administrative care împiedică implementarea acestora (avizată prin Decizia CNCDDL nr. 15 din 27.04.2026);
- Modificarea Anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 prin excluderea a unui proiect de dezvoltare locală (avizată prin Decizia CNCDDL nr. 15 din 27.04.2026).

Astfel, în urma modificărilor aprobate, Anexa nr. 1 va conține 628 de proiecte de dezvoltare regională, Anexa nr. 2 va conține 1867 de proiecte de dezvoltare locală, iar Anexa nr. 3 va conține 31 de proiecte de dezvoltare locală pentru necesități de urgență. Având în vedere importanța implementării proiectelor cu scopul îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare regională și locală, se propune intrarea în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial pentru a permite implementarea proiectelor în termeni proximi.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a modificărilor Documentului unic de program pentru anii 2025-2027 prin modificarea duratei de implementare a proiectelor de dezvoltare regională, includerea unui proiect de dezvoltare regională, includerea și excluderea unor proiecte de dezvoltare locală, reprezintă o cerință expresă a cadrului normativ în vigoare, neexistând mecanisme alternative legale prin care aceste proiecte pot fi aprobate spre finanțare din bugetul public.

Necesitatea modificării Documentului unic de program rezultă din faptul că, în lipsa modificărilor propuse și a includerii proiectelor în acest document, finanțarea lor devine imposibilă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea spre finanțare a 115 proiecte de dezvoltare locală va contribui la stimularea dezvoltării economice locale, îmbunătățirea calității vieții în comunități și crearea condițiilor necesare pentru înființarea și funcționarea grupelor de creșă publice. Totodată, aceste investiții vor consolida capacitatea autorităților administrației publice locale de a furniza, în mod echitabil și eficient, servicii publice de calitate, cu efecte pozitive durabile asupra dezvoltării localităților.

De asemenea, includerea proiectului de dezvoltare regională „Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova” în Anexa nr. 1 la DUP 2025-2027, conform Deciziei CNCDRL nr. 56 din 25.08.2025, reprezintă un pas strategic pentru creșterea calității vieții oamenilor în republica Moldova. Includerea acestui proiect va consolida capacitatea de cooperare între autoritățile publice centrale și locale, generând efecte pozitive asupra administrației publice și asupra cetățenilor.

Prin sprijinirea autorităților administrației publice locale în procesul de dezvoltare a localităților și extindere a infrastructurii sociale, inclusiv prin crearea de noi grupe de creșă publice, sectorul public își va consolida capacitatea de a interveni mai eficient în reducerea disparităților teritoriale și în asigurarea unui acces mai echitabil la servicii esențiale. Aceste intervenții vor contribui, totodată, la consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile statului și la sporirea coeziunii teritoriale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Valoarea totală a proiectului de dezvoltare regională propus spre includere în Anexa nr. 1 la DUP pentru anii 2025-2027 este de 23,6 milioane euro, dintre care 14 milioane euro reprezintă grant oferit de Guvernul Germaniei prin intermediul KfW, 7,6 milioane euro constituie contribuția Guvernului Republicii Moldova, iar 2 milioane euro reprezintă contribuția municipiului Chișinău. Inițierea lucrărilor este preconizată pentru anul 2027.

Valoarea totală a celor 115 proiecte de dezvoltare locală propuse spre includere în Anexa nr. 2 la DUP pentru anii 2025-2027 este de 587.945.662 lei, dintre care 258.867.371,46 lei alocații din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, 93.096.064,33 lei – contribuția autorităților administrației publice locale și 235.982.226,21 lei – finanțarea externă (pentru 16 proiecte depuse la măsura 3.1). Finanțarea a 48 de proiecte depuse în cadrul Programului Național „Servicii de creșe publice - Părinți angajați, copii la creșe”, ediția III, 2026, din cele 99 selectate, va fi realizată în anul 2026 în baza alocațiilor mijloacelor financiare în FNDRL, în sumă de 131,3 milioane lei, aferente Planului de creștere economică pentru Republica Moldova. Realizarea prevederilor integrale a prezentei hotărâri se va efectua din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală și din alte surse neinterzise de legislație.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu se aplică.

4.4. Impactul social

Finanțarea proiectelor de dezvoltare locală din mijloacele FNDRL depuse și selectate conform condițiilor impuse de Hotărârea Guvernului nr. 152/2022, va contribui la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, asigurarea accesului cetățenilor și copiilor la servicii publice de calitate, creșterea accesului populației la infrastructura socială etc.

<p>Impactul în urma implementării proiectelor de dezvoltare locală prevede că 99 de instituții publice vor fi reabilitate. Se vor crea/dota circa 155 de grupe de creșe publice, îmbunătățind condițiile pentru peste 3000 de copii.</p> <p>Implementarea proiectului de dezvoltare regională „Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova” va avea un impact direct asupra municipiului Chișinău, a raioanelor Strășeni și Călărași, precum și asupra localităților prioritare ce urmează a fi conectate la o sursă sigură de apă potabilă.</p>
<p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</p> <p>Nu este aplicabil.</p>
<p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</p> <p>De rezultatele în urma implementării proiectelor de dezvoltare locală vor beneficia toți locuitorii unde sunt localizate proiectele, fără diferențe de gen.</p>
<p>4.5. Impactul asupra mediului</p> <p>Implementarea proiectului „Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova” va genera un impact pozitiv substanțial asupra mediului prin stabilirea unei infrastructuri reziliente de alimentare cu apă, bazată pe utilizarea sustenabilă a resurselor de suprafață din râul Nistru. Construcția noii stații de captare și a stației de pompare va permite securizarea alimentării cu apă pentru municipiul Chișinău și raioanele Strășeni și Călărași, reducând dependența de sursele locale. Prin conectarea la o sursă sigură și continuă de alimentare cu apă, proiectul va facilita conservarea resurselor de apă subterană din regiunea de dezvoltare Centru și regiunea de dezvoltare mun. Chișinău. Mai mult, modernizarea infrastructurii regionale, susținută prin investiția de 23,6 milioane euro, contribuie la creșterea calității serviciilor publice și la utilizarea eficientă a resurselor, minimizând pierderile de apă în sistem.</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante</p> <p>Nu este aplicabil.</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</p> <p>Nu este aplicabil.</p>
<p>5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</p> <p>Nu este aplicabil.</p>
<p>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</p> <p>Având la bază prevederile art. 5 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, modificările Documentului unic de program pentru anii 2025-2027 au fost avizate de către membrii Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Locală prin <i>Deciziile nr. 56 din 25.08.2025, nr. 13, 14, 15, 16 și nr. 17 din 27.04.2026.</i></p> <p>Din componența CNCDRL fac parte ministrii cu competențe în domeniile dezvoltării regionale, economie, finanțe, mediu, cultură, educație, protecție socială etc.,</p>

președinții Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare, reprezentanți ai sectorului privat și civic, fiind asigurat un proces participativ și transparent de luare a deciziilor.

De asemenea, anunțul de inițiere privind elaborarea proiectului de modificare a Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025 și anunțul privind consultarea publică a proiectului au fost publicate pe site-ul web al ministerului la compartimentul Transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16589.

Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, proiectul de act normativ a fost transmis spre avizare Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Mediului, Ministerului Energiei, Congresului Autorităților Locale din Moldova și Consiliului Concurenței. Comentariile instituțiilor avizatoare și mențiunile MIDR au fost incluse în tabelul de sinteză.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii Guvernului a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției. În rezultatul expertizei, Ministerul Justiției a comunicat lipsa obiecțiilor și propunerilor de ordin juridic.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea prezentului proiect de hotărâre nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Potrivit normelor în vigoare, implementarea proiectelor incluse în anexele nr. 1, nr. 2 și nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 și finanțate din mijloacele FNDRL se monitorizată de Agențiile de Dezvoltare Regională, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA